

Тағйирёбии иқлим

Машваратҳо дар мавриди чӣ гуна кам кардани нақши гази карбони худ

ДАР МУАССИСАИ ТАҲСИЛОТИ УМУМӢ

Овезаи мазкурро дар мактаб ё даромадгоҳи хонаи худ овозон кун. Дар мавриди машваратҳои мазкур ба дӯстон ва шиносҳо биғӯ.

Дар мубориза бо тағйирёбии иқлим **ИШТИРОК КУН!**

МАШВАРАТҲО БАРОИ ҲАР РӯЗ

Чумаки обреза **сахт маҳкам кун**. Ба чизҳо **эҳтиёткорона** муносибат намо, он гоҳ онҳо зиёдтар хидмат мекунад. Аз принтер камтар истифода намо, **коғазро сарфа кун**. Партовхоро барои коркард ва истифодаи дуҷумбора **ба навъҳо чудо кун**. Аз чизҳои истифода кун, ки онҳо аз маҳсулоти коркарди дубора омода шудаанд ё чизҳои, ки мумкин аст аз **коркарди дубора** гузаранд.

Табиат ва захираҳоро **ҲИФЗ КУН!**

ДАР РОҲ БА СӢИИ МАКТАБ, ҲАНГОМИ ИСТИРОҲАТ ВА САФАРҲО

Бештар **пиёда роҳ рав** ва аз дучарха истифода кун. Аз нақлиёти **чамбиятӣ** истифода кун. Ҳангоми сафар ба шаҳри дигар, агар он на он қадар дур бошад, аз **қатора** истифода намо, на аз ҳавопаймо.

Нақши гази карбони худро **КАМ КУН!**

Коғазии нолозимро барои коркард бидех, аз он рӯзномаҳои нав тайёр мекунад! Ҷангалро ҳифз кун!

Барои харид – бо сумкаи мӯдшудаи худ! Нест бод пакетҳои якдафъагӣ!

Сафар бо дучарха фоида дорад!

Дарахт бинишон – онҳо гази карбонро фуру мебаранд!

ДАР МАҶОЗА

Вақте шумо ҳамроҳ бо падару модар ба мағоза меравед:

- **сумкаи худро** гиред – аз пакет ё дастхалтаи якдафъагӣ камтар истифода кунед.
- асбобҳои барқии маишии дорои масрафи **ками** энергияро харидорӣ кунед.
- **маҳсулоти озукаворӣ маҳаллиро бихаред**, ки барои интиқоли онҳо камтар энергия сарф шудааст.

Нақши карбони худро **КАМ КУН!**

Нақши гази карбон иҷроҳои умумии ҳамаи газҳои гармхонаӣ аст, ки инсон аз захираҳои энергетикӣ ё чизе харидорӣ намуда, боқӣ мегузорад. **CO₂ (гази карбон)** – гази гармхонаии асосӣ, ки ба тағйирёбии иқлим таъсир мерасонад. Он ҳангоми сӯختани намуи сӯзишворӣҳои баровардашавандаи зерин ба атмосфера хориҷ мешавад: нафт, ангишт ва гази табиӣ, ки онҳо барои ба даст овардани энергия истифода мешаванд. Пас, бо кам кардани хароҷоти ҳаррӯзаи энергия ва захираҳо, мумкин аст партовҳои CO₂-ро кам кунем ва ба сайёра кумак намоем. Ин корро чӣ гуна метавон анҷом дод? **Машваратҳоро бихон – КАМ КУН! ИШТИРОК НАМО! ҲИФЗ КУН!**

КАМ КУН! ИШТИРОК НАМО! ҲИФЗ КУН!

САРФАИ НЕРУИ БАҶҚ ДАР ХОНА

Ҳуҷра ё хонаро гарм кун, то дар фасли зимистон аз гармкунакҳои барқӣ истифода накуни. Пас аз рафтани худ барқро хомӯш кун. Аз фуругонакҳои каммасраф истифода кун. Асбобҳои қувватдиҳандаи телефонҳои мобилиро аз розетка чудо кун, вақте онҳо истифода намешаванд. Компютер, телевизор ва дигар асбобҳои барқиро дар «режими интизор» нагузор, аз тугмаҳои равшан кардан/хомӯш кардан истифода кун ё онҳоро аз шабакаи барқ чудо намо. Кӯшиш кун то либосро дар ҳарорати нисбатан пасттар 30-40 °C бишӯй. Қабл аз боз кардани яхдон, пешакӣ фикр кун, ки аз он чӣ гирифтаи мехоҳӣ. Микдори лозимии обро бичӯшон. Ҳангоми омода намудани хӯрок сарпӯши кастрюл ё тобаро маҳкам кун – бо ин роҳ энергия 2,5 маротиба камтар сарф мешавад.

Нақши гази карбони худро **КАМ КУН!**

Сандуқчаи иқлимӣ
Ҷумҳурии Тоҷикистон

“Сандуқчаи иқлимӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон” – наشري махсуси мавод оид ба таълиму бозӣ доир ба мавзӯи “Тағйироти иқлим”, ки тибқи Барномаи Рушди СММ барои муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи Дахсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор” 2018-2028 ва барномаи “Ҷаҳони нав” омода гардида, аз ҷониби Фонди глобалии экологӣ ва ширкати “Кока-кола” маблағгузорӣ мешавад.

ТАҒИЙРЌБИИ ИҚЛИМ

Агар башарият барои кам кардани сатҳи партовҳои газҳои гармхонаӣ ҳамаи тадбирҳои имконпазирро анҷом надиҳад, оқибатҳои он барои табиат ва инсон дар охири асри XXI беҳад хатарнок хоҳад буд.

2 млрд нафар соли 2050

1/3 аҳоли

1,8 млрд.

2°C = 100 млрд. доллари ИМА

Аз се як ҳиссаи аҳолии Замин дар минтақаи 100 километри наздиқоҳилӣ зиндагӣ мекунанд. Тағйирёбии сифати захираҳои об пеш аз ҳама ба ин одамон таъсир мерасонад. Баланд шудани сатҳи баҳр шӯри захираҳои оби шири наздиқоҳилро зиёд мекунад ва ба сабаби дар зери об мондани хушкӣ, қаламрави сукунатро кам мекунанд.

Ба сабаби тағйирёбии иқлим суръати обшавиши пирияхҳо афзоиш меёбад ва ҳамчунин режими ва миқдори боришот тағйир меёбад. То соли 2080, 1,8 млрд. нафар дар шароити нарасидани об зиндагӣ хоҳанд кард.

Ба сабаби тағйирёбии иқлим суръати обшавиши пирияхҳо афзоиш меёбад ва ҳамчунин режими ва миқдори боришот тағйир меёбад. То соли 2080, 1,8 млрд. нафар дар шароити нарасидани об зиндагӣ хоҳанд кард.

Дар натиҷаи сўхтани сўзашоворӣ, рушди нақлиёти автомобилӣ ва бурдани ҷангалаҳо консентратсияи чунин газҳои гармхонаӣ дар атмосфера монанди газҳои карбон (CO₂), метан (CH₄) ва оксиди нитроген (N₂O) ба таври рекордӣ баланд шудааст, ки чунин нишондиҳандаҳо дар Замин ҳадди ақал 800 ҳазор сол вучуд надиҳанд. Аз ибтидои даврани саноатӣ, яъне аз соҳҳои 1750, таркиби газҳои карбон дар атмосфера ба 40%, метан ба 120% ва оксиди нитроген ба 20% зиёд шудааст.

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

АМРИКОИ ШИМОЛӢ

- Боришоти ғайримухаррарӣ, обхезиҳо
- Мавҷҳои гармӣ
- Кам шудани пирияхҳо, сўхторҳои ҷангал, тағйирот дар экосистемаҳо, ворид шудани намудҳои нави хайвонот ва наботот (дар қисматҳои мухталифи қитъа)
- Нарасидани об
- Афзоиши суръат ва миқдори сўхторҳои ҷангал
- Суръат ва қувваи гирдобҳо (торнадо) истисно нашудааст (дар қисмати миёнаи қитъа)

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Зарурати қўчидани одамон

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Паст шудани ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Афзоиши зарар аз тўфонҳо, гирдобҳо ва сиклонҳои тропикӣ

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мутобиқшавии бисёр гарон

Дар зери об мондани ноҳияҳо ва шаҳрҳои наздиқоҳилӣ

Кам шудани майдони заминҳои, ки барои кишоварзӣ муносиб ҳастанд ва паст шудани ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Дар асри XXI тағйирёбии самти ҷараёни Голфстрим ва сардӣ шудани дар Аврупои Шимолӣ ва ҷазираҳои Британия истисно нашудааст

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мушкilotи хифзи тарзи зиндагии аънавании аҳолии таҷҷой

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мушкilotи хифзи тарзи зиндагии аънавании аҳолии таҷҷой

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мутобиқшавии бисёр гарон

Дар зери об мондани ноҳияҳо ва шаҳрҳои наздиқоҳилӣ

Кам шудани майдони заминҳои, ки барои кишоварзӣ муносиб ҳастанд ва паст шудани ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Дар асри XXI тағйирёбии самти ҷараёни Голфстрим ва сардӣ шудани дар Аврупои Шимолӣ ва ҷазираҳои Британия истисно нашудааст

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мушкilotи хифзи тарзи зиндагии аънавании аҳолии таҷҷой

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мушкilotи хифзи тарзи зиндагии аънавании аҳолии таҷҷой

АРКТИКА

- Кам шудани масоҳати яхҳои баҳрӣ, пирияхҳои Гренландия ва ҳамчунин қабати барф
- Ҳаробшавии (эрозияи) соҳилҳо
- Кам шудани майдони тундра
- Обшавиши яхбандони доимӣ бо партовҳои зиёди газҳои карбон ва метан
- Гармшавӣ, тағйирёбии қабати хислҳеҳ, муҳоҷирати хайвонот
- Мушкilot барои хайвоноти баҳрӣ ва наздиқоҳилӣ
- Таҳдиди ворид шудани намудҳои нав, ки ба таври манфӣ ба намудҳои маҳаллӣ таъсир мерасонанд

АВРУПО

Дар кишварҳои Баҳри Миёназамин: Мавҷҳои гармӣ, сўхторҳои шадиди ҷангал ва нарасидани об

- Боронҳои сел, обхезиҳои шадид
- Тағйирёбии роҳҳо ва муҳлатҳои муҳоҷирати парандагон, гулкунӣ растанӣҳо ва ғайра
- Ворид шудани намудҳои нави наботот ва хайвонот, аз ҷумла намудҳои хатарнокӣ ҳашарот – ангеэн-даҳон беморихо
- Ақибравии пирияхҳо дар қўҳсор ва кам шудани ҷараёни сайёҳон дар фасли зимистон
- Дар зери об мондани ноҳияҳо ва шаҳрҳои наздиқоҳилӣ ба сабаби баланд шудани сатҳи баҳр

АФРИҚО

- Хушксолиҳои шадид, нарасидани оби шири
- Кам шудани масоҳати ҷангалҳо
- Баланд шудани ҳарорати оби дарёҳои бузурги Африқои Шарқӣ
- Нест шудани пирияхҳои Килиманҷаро

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Мутобиқшавии бисёр гарон кишоварзӣ

Мушкilotи хифзи тарзи зиндагии аънавании аҳолии таҷҷой

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Нарасидани маҳсулотҳои озуқаворӣ

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Нарасидани оби шири ва паст шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Нарасидани оби шири ва паст шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Кам шудани майдони заминҳои муносиб барои кишоварзӣ ва кам шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои ғалладона

Муҳоҷирати умумии аҳоли аз минтақаҳои бештар осебдида

Оқибатҳои ҳалокатовар барои инсон

Нарасидани оби шири ва паст шудани сатҳи ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ

Тағйирёбии ҳарорат дар охири асри XXI дар муқоиса бо даврани тосаноатӣ, миёнаи асри XVIII